

Bevordering van arbeidsparticipatie in een tijd
van bezuinigingen

Beleidsvisie Participatie 2011 – 2014

Gemeente Leiderdorp
Concept december 2010

1. Inleiding	3
2. Samenvatting	3
3. Discussienota Participatie	5
4. Discussie in de raadscommissie	6
5. Huidige besteding van de middelen.	7
6. Budgetproblemen	7
7. Prognose 2011 en 2012 bij ongewijzigd beleid	8
8. Nieuw Beleid	10
9. Heroverweging uitgaven	11
10. Samenstelling WWB-bestand	11
11. Wat gaan wij doen om ons doel te bereiken?	12
12. Nadere beschrijving van de in te zetten instrumenten (27+).	14
13. Maatregelen	16
14. Participatieladder	17
15. Uitvoering door publieke en private partijen	18
16. Prognose 2011 en 2012 bij gewijzigd beleid	19
17. Inburgering	20
18. Volwasseneneducatie	21
19. Financiën	21
20. Toekomst	22
Bijlage: Afkortingenlijst	23

1. Inleiding

Deze nota is een vervolg op de Discussienota Participatie (2010i00411) en bevat op hoofdlijnen het participatiebeleid van de gemeente Leiderdorp voor de jaren 2011 – 2014. Het gaat om de beleidsterreinen die normaliter worden gefinancierd uit het participatiebudget, re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie. Achtergrondinformatie, landelijke ontwikkelingen en wettelijk kader zijn beschreven in de discussienota en worden hier waar nodig geactualiseerd maar niet uitgebreid herhaald. De nota vervangt de Re-integratievisie 'Investeren in mensen' 2007-2010 (RV 2007.04515).

2. Samenvatting

De nota start met een korte terugblik op de totstandkoming van de discussienota en de discussie in de raad over participatie. Vervolgens wordt een beeld van de financiële ontwikkelingen geschetst. Daaruit blijkt dat de middelen in het participatiebudget gestaag afnemen.

De doelstellingen van het beleid voor de periode 2011-2014 die wij met het kleinere budget willen realiseren worden geformuleerd. De belangrijkste doelstelling blijft dat burgers zo veel mogelijk participeren in de samenleving. Het accent ligt op bevordering van arbeidsparticipatie. Uitgangspunt is dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor hun levensonderhoud en maatschappelijk functioneren. De overheid ondersteunt hen maar neemt die verantwoordelijkheid niet over. Ontlasting van het uitkeringenbudget is een belangrijke doelstelling van het beleid. Om dat te realiseren moet re-integratiegeld selectief en effectief worden ingezet.

Het beleid steunt op de volgende basisprincipes:

- Het budget is leidend.
- Iedereen doet naar vermogen mee.
- Werk gaat boven uitkering.
- Re-integratie is arbeidsmarktgericht
- Voor wie geen startkwalificatie heeft, is scholing tot startkwalificatieniveau onderdeel van het re-integratietraject
- Een vorm van activering door arbeid is in beginsel onderdeel van ieder traject.
- Trajecten naar betaald werk hebben de voorkeur boven andere trajecten.
- Kwalificerende trajecten gaan voor op andere trajecten.
- Aan de overige trajecten, waarvan gebleken is dat zij aantoonbaar succesvol zijn op de lagere treden van de participatieladder, wordt een financiële limiet gesteld. In het kader van deze sociale activerings- en zorgtrajecten wordt uitdrukkelijk de samenhang met de WMO gezocht.
- Inburgeringstrajecten zijn duaal.
- Het aantal mensen met een uitkering moet omlaag. De sluitende aanpak wordt daarom streng gehandhaafd.

1. Re-integratie

De primaire doelgroep voor re-integratie bestaat uit mensen die een uitkering van de gemeente ontvangen of deze willen aanvragen. Gemiddeld gaat het om 235 mensen, waaronder 30 jongeren. Er wordt onderscheid gemaakt tussen jongeren tot 27 jaar en mensen van 27 jaar of ouder. Zoveel mogelijk wordt bevorderd dat jongeren, die nog onvoldoende gekwalificeerd zijn voor de arbeidsmarkt teruggaan naar het onderwijs. Zij krijgen alleen als het volgen van onderwijs echt niet haalbaar is een werkleeraanbod in het kader van de WIJ. Meestal gaat het dan om kwetsbare jongeren die te maken hebben met complexe vaak meervoudige problematiek.

Boven de 27 jaar krijgt in beginsel iedereen eerst een traject aangeboden waarin werken centraal staat en, leren als aanvullend instrument kan worden ingezet en waarin een analyse wordt gesteld. Het aanbod is niet vrijblijvend. Niet deelnemen heeft gevolgen voor de uitkering. Tijdens dit traject wordt al actief gezocht naar een reguliere baan. Als regulier werk nog niet mogelijk is, worden als meest geschikte instrumenten na de analyse binnen het huidige budget de opstapbanen en de participatieplaatsen genoemd. De opstapbaan is een gesubsidieerde werkplek, waarbij ook de werkgever een flink aandeel van de kosten voor zijn rekening neemt. Op een participatieplaats wordt met behoud van uitkering gewerkt. Voor beide trajecten geldt in beginsel een maximumduur van twee jaar. Wie goed functioneert op een participatieplaats heeft recht op scholing en een bonus.

Sociale activerings- en zorgvoorzieningen en andere trajecten die gericht zijn op stijging op de lagere treden van de participatieladder zijn niet direct arbeidsmarktgericht. Deze trajecten worden beperkt aangeboden. Jaarlijks wordt per soort voorziening vooraf een maximumbudget bepaald. Ook wordt nauwere samenwerking gezocht met de domeinzorg en vrijwilligerswerk in de WMO.

Het re-integratiebeleid wordt op dit moment zowel door publieke als private partijen uitgevoerd. De gemeente heeft nog lopende contracten met diverse aanbieders. Re-integratie Leiden (RL), onderdeel van DZB krijgt als publieke uitvoerder van re-integratietaken een grotere rol. Voor nieuwe instroom in de WWB gaat RL samen met het Team Werk en Inkomen (een onderdeel van de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van Leiden en Leiderdorp) in het kader van een intensieve sluitende aanpak een leerwerk/analysecentrum inrichten.

2. Inburgering

Het budget voor inburgering wordt in de jaren 2011 tot en met 2013 door het Rijk bijna geheel afgebouwd.

In 2011 worden nog nieuwe trajecten gestart. Het gaat vooral om inburgeringsbehoefte. De meeste inburgeringsplichtigen volgen al een cursus of hebben deze afgerond en er komen nauwelijks inburgeringsplichtigen bij. Tot en met 2013 zal het aantal trajecten analoog aan het budget verminderen. Vanaf 2014 moet de inburgeraar volgens de plannen van het Rijk zijn cursus zelf gaan betalen.

3. Volwasseneneducatie

Het budget voor volwasseneneducatie wordt besteed aan het tegengaan van laaggeletterdheid en aan VAVO. Voor de vele andere uiteenlopende vormen van basiseducatie is geen budget meer. Afspraken hierover worden in ieder geval tot en met 2012 in Holland-Rijnland-verband gemaakt. Het budget voor volwasseneneducatie wordt net als de budgetten re-integratie en inburgering ondergebracht bij de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van Leiden en Leiderdorp binnen de dienstverleningsovereenkomst.

4. Toekomst

Er wordt kort vooruitgeblift op de plannen van het nieuwe kabinet Rutte/Verhagen in het regeerakkoord.

3. Discussienota Participatie

Op 2 maart 2010 heeft het toenmalige college van Burgemeester en wethouders de Discussienota Participatie vastgesteld. Aanleiding was de invoering van de Wet participatiebudget per 1 januari 2009. Voor de tot dan toe gescheiden beleidsonderwerpen re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie zou één samenhangend beleid ontwikkeld worden. Het voornemen was om de Re-integratievisie 2007-2010 'Investeren in Mensen' met ingang van 1 januari 2011 te laten opvolgen door een Beleidsvisie Participatie. De discussienota bood handvatten voor de raad om kaderstellende keuzes te maken.

Het participatiebudget en de daarmee te financieren voorzieningen zijn onderdelen van een veel breder participatiebegrip. Bij de introductie van het participatiebudget werden gemeenten door het Rijk gestimuleerd om voor het participatiebeleid een zeer wijde invalshoek te kiezen en ook sociale en maatschappelijke participatie en zelfs burgerparticipatie in het integrale beleid op te nemen. Het minste wat de gemeenten zouden moeten doen was verbindingen maken met de WMO en de WSW, twee participatiewetten die overigens niet uit het participatiebudget worden gefinancierd.

Bij de voorbereiding van de discussienota is een brede aanpak uitgebreid aan de orde geweest. Er is uiteindelijk toch voor gekozen om in het bijzonder arbeidsparticipatie een centrale plaats te geven. Toename van arbeidsparticipatie is belangrijk in verband met de vergrijzing en ontgroening van de Nederlandse samenleving en past in de ontwikkeling van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij. Ook inburgering en volwasseneneducatie dragen overigens bij aan vergroting van de kansen van de deelnemers op de arbeidsmarkt.

De keuze voor arbeidsparticipatie getuigt van een praktische benadering. Met betrekking tot sociale en maatschappelijke participatie is gemeentelijk beleid vastgesteld in het beleidsplan WMO 2009-2012 'Waar meedoen toe leidt' (RV 2009i00259). Er blijven natuurlijk wel raakvlakken met andere wetten. Ook de WSW en de Wajong zijn belangrijk voor de bevordering van arbeidsparticipatie.

In de discussienota is als doelstelling van het participatiebeleid opgenomen: 'Bevordering van de sociaal-economische zelfstandigheid dan wel de maatschappelijke zelfredzaamheid van alle inwoners die in sociaal-economisch of maatschappelijk opzicht niet of te weinig zelfredzaam zijn. Anders geformuleerd is de doelstelling "stijging van de individuele burger op de participatieladder" (de participatieladder is toegelicht in de discussienota).

4. Discussie in de raadscommissie

Op 17 juni 2010 is de discussienota besproken in de raadscommissie. Vooral het re-integratiebeleid en de uitvoering daarvan gaven stof voor de discussie. De partijen in de raad waren het niet op alle punten met elkaar eens. Er blijkt wel overeenstemming te zijn over de hoofdregel dat het goed is als iedereen naar vermogen meedoet. Over de wijze waarop en voor wie een uitzondering zou kunnen worden gemaakt lopen de meningen uiteen. Specifieke discussiepunten waren:

- Inzet van Work First
- Duurzame uitstroom naar betaald werk: hoofddoel van beleid?
- Is investeren in het granieten bestand zinvol?
- Inzet van Participatieplaatsen
- Verloningstrajecten en andere vormen van gesubsidieerd werk
- Eerst leren dan werken of combinatie (werk-leertraject)
- Maatwerk
- Uitvoering door re-integratiebedrijven of gemeente zelf (i.c. Re-integratie Leiden)
- Participatiebudget ook voor maatschappelijke activering?
- Rol van de casemanager als regievoerder of uitvoerder
- De participatieladder en wie de mensen op de ladder plaatst (externen?)

In het vervolg van deze nota komen deze punten aan de orde.

5. Huidige besteding van de middelen.

Vanaf 1 januari 2009 bestaat het participatiebudget uit het werkdeel WWB, de Inburgering en Volwasseneneducatie. In het werkdeel WWB heeft Leiderdorp vanaf de start in 2004 altijd enige ruimte gehad. Toen in september 2009 door het Ministerie van SZW de meeneemregeling plotseling naar beneden werd bijgesteld, is zelfs een extra inspanning geleverd om terugbetaling van participatiegeld te voorkomen.

In de loop der jaren kon het re-integratiegeld aan steeds meer doeleinden worden besteed, zolang het maar bijdroeg aan de verkleining van de afstand tot de arbeidsmarkt van de klanten. Dit had tot gevolg dat kosten, waarvoor elders op de begroting geen dekking was ten laste werden gebracht van het werkdeel WWB, ook als er maar een zijdelings verband met re-integratie was. Een behoorlijk deel van het huidige budget zit nu vast in kostenposten als de uitvoering van de schuldhulpverlening, bemensing van het jongerenloket en het werkgeversservicepunt en de Wet kinderopvang.

Het ruime budget in het verleden liet toe dat dure trajecten werden ingezet. Vanaf 2008 werd veel gewerkt met verloningstrajecten. Deelnemers aan verloningstrajecten zijn niet werkloos. Aan hen wordt geen uitkering verstrekt en ze blijven actief, waardoor de afstand tot de reguliere arbeidsmarkt niet groter wordt. Het re-integratiebedrijf waar zij in dienst zijn wordt geacht de deelnemers te bemiddelen naar de reguliere arbeidsmarkt. De uitstroom uit deze trajecten naar regulier werk viel ten gevolge van de economische crisis helaas enorm tegen. Te veel trajecten werden verlengd. Een aantal loopt nog door in 2011. Op dit moment nemen 25 Leiderdorpers deel aan een verloningstraject. De kosten van deze langdurige verloningstrajecten staan niet meer in een redelijke verhouding tot het beoogde resultaat. Dit instrument zal in de toekomst niet meer worden ingezet. Door het stopzetten van deze trajecten neemt het aantal bijstandsgerechtigden echter toe.

Een andere kostbare vorm van gesubsidieerd werk zijn de WIW- en ID banen. Nieuwe instroom is sinds 2004 niet meer mogelijk, maar nog altijd komen deze banen ten laste van het budget. Versneld afbouwen van deze banen is een optie om het budget te ontlasten. De kans op

uitstroom naar regulier werk is klein omdat het proces van afbouw al sinds 2004 loopt. Wie nu nog overgebleven is heeft het moeilijk op de reguliere arbeidsmarkt. Het gaat om een groep van 8 werknemers, waarvan de meeste ouder dan 55 jaar zijn. Rigoureuus ingrijpen door ontslag heeft grote nadelen, zowel voor de werknemers als voor de instellingen waar zij werken. Daar staat tegenover dat de ex-werknemers niet meer ten laste komen van de gemeente omdat zij langdurig recht hebben op WW en dat er ongeveer € 125.000,- vrij komt voor re-integratie van bijstandsgerechtigden. Bij voortzetting van het huidige beleid dalen de kosten. Het college wil voor het eind van de huidige raadsperiode definitief besloten hebben over de volledige afbouw van de WIW- en ID-banen. Alvorens hierover definitief te besluiten wordt het natuurlijk verloop zorgvuldig in kaart gebracht.

6. Budgetproblemen

Bij de presentatie van de rijksbegroting in september bleek dat vanaf 2012 extra zou worden bezuinigd op het re-integratiebudget en dat het budget voor inburgering in de jaren 2011 tot en met 2013 volledig zou worden afgebouwd. Het gaat om tonnen. In 2010 kon Leiderdorp mede dankzij de meeneemregeling nog rond € 1.000.000,- besteden, in 2011 is dat geslonken tot € 800.000,-.

Op basis van de tot nu toe bekende voorstellen wordt geschat dat het budget in 2014 weleens onder € 450.000,- zou kunnen zakken. Aangezien het hier nog geen harde cijfers betreft is hiermee in onderstaand overzicht nog geen rekening gehouden. In 2011 is het re-integratiedeel op basis van het Bestuursakkoord uit 2007 nog ontzien, maar voor 2012 is al een forse bezuiniging op re-integratie aangekondigd en de reële verwachting is dat het daarmee niet stopt. In totaal is het participatiebudget voor 2011 € 194.564,- minder dan in 2010. Daar komt nog bij dat ook het voorlopig budget voor uitkeringen in 2011 lager is vastgesteld dan het budget voor 2010, terwijl het aantal uitkeringsgerechtigden vooralsnog niet afneemt.

Definitieve budgetten 2010 en voorlopige budgetten 2011 (gegevens Ministerie SZW)			
Participatiebudget*	2010 € 1.292.650	2011	€ 1.098.086
A) Re-integratie	2010 € 691.106	2011	€ 632.187
B) Inburgering	2010 € 414.213	2011	€ 324.668
C) Volwasseneneducatie	2010 € 187.331	2011	€ 141.230
Gebundelde uitkering**	2010 € 3.143.697	2011	€ 3.090.771
*) = A+B+C			
**)budget voor betaling uitkeringen WWB /WIJ/loaw/loaz en Bbz levensonderhoud			

Indicatie budgetten 2012, 2013 en 2014 (gegevens Ministerie SZW)						
Participatiebudget*	2012	€ 897.034	2013	€ 787.811	2014	€ 678.588
A) Re-integratie	2012	€ 537.358	2013	€ 537.358	2014	€ 537.358
B) Inburgering	2012	€ 218.446	2013	€ 109.223	2014	€ 0
C) Volwasseneneducatie	2012	€ 141.230	2013	€ 141.230	2014	€ 141.230
Gebundelde uitkering**	2012	€ 3.090.771	2013	€ 3.090.771	2014	€ 3.090.771
*) = A+B+C						
**)budget voor betaling uitkeringen WWB /WIJ/loaw/loaz en Bbz levensonderhoud						

7. Prognose 2011 en 2012 bij ongewijzigd beleid

1. 2011

Uitgangspunt voor 2011 is dat het budget voor volwasseneneducatie wordt besteed aan volwasseneneducatie en het bedrag voor inburgering aan inburgering. Voor re-integratie resteert € 632.187,-. De volgende uitgaven liggen al vast:

Uitvoeringskosten (casemanagement, Jongerenloket, werkgeversservicepunt)	€ 50.000
Wet kinderopvang, kinderopvang ex-SMI (Sociaal medische indicatie)	€ 25.000
Doorloop trajecten uit 2010 (totaal 142 trajecten excl. Opstap- en sleutelbaan)	€ 20.000
Verloning (uiterlijk tot 1 augustus 2011)	€ 73.125
Opstapbanen	€ 130.000
Sleutelbanen	€ 25.000
WIW-dienstbetrekkingen	€ 70.000
ID-banen	€ 75.000
Werkhotel	€ 20.000
Oriëntatiejaar	€ 12.000
Premies uitstroom	€ 25.000
Beschikbare voor strengere sluitende aanpak, sociale activering, zorgtrajecten, opleidingskosten, reiskosten, Werkatelier, voorschakel- trajecten WSW en alle overige re-integratiekosten	€ 107.062
Meeneemregeling	€ 150.000
Totaal	€ 782.187

2. 2012

In 2012 zijn de kosten van verloning vervallen. De kosten voor de WIW-dienstbetrekkingen en de ID-banen nemen bij voortzetting van het huidige beleid (natuurlijke uitstroom) niet af.

Het te ontvangen re-integratiebudget neemt in 2012 af met € 94.829. Dat betekent dat er in 2012 circa € 142.358,- beschikbaar is voor de sluitende aanpak, sociale activering, zorgtrajecten, opleidingskosten, reiskosten, Werkatelier, voorschakeltrajecten WSW en alle overige re-integratiekosten, bijna een derde minder dan in 2011. Omdat dit bedrag volstrekt onvoldoende is, is een beleidswijziging noodzakelijk.

3. Gemiddelde trajectprijs / gemiddeld aantal trajecten

De vraag hoeveel mensen wij zonder wijzigingen door te voeren nog zouden kunnen bedienen van de resterende € 257.062 in 2011 en € 142.358 in 2012 is niet eenduidig te beantwoorden. De inhoud, duur en de prijzen van trajecten verschillen enorm. Er zijn kortlopende trajecten van totaal € 500 p.p., maar ook van € 18.000 voor een heel jaar (werkhotel). Door de verscheidenheid is het bijna ondoenlijk om een gemiddelde trajectprijs te berekenen. Er moet steeds een keuze gemaakt worden voor de meest gunstige prijs/kwaliteit verhouding.

Het aantal klanten dat in aanmerking komt voor een re-integratietraject kan op basis van cijfers uit het verleden gesteld worden op 150 per jaar. Voor 230 bijstandsgerechtigden is er in 2011 € 1.100 per persoon en in 2012 € 620 per persoon. Als het lukt om een aantal tijdelijk vrijgestelden te activeren (dit is immers ook een doelstelling van beleid) wordt het gemiddeld beschikbare bedrag per persoon lager. Het is duidelijk dat substantiële beleidsaanpassingen nodig zijn om een behoorlijk gemiddeld bedrag per traject beschikbaar te houden.

4. Samenhang met uitkeringenbudget/gebundelde uitkering

Er is een directe relatie tussen het re-integratiebudget en het uitkeringenbudget. Efficiënte inzet van het re-integratiebudget kan ertoe leiden dat de uitkeringskosten WWB, WIJ, loaw, loaw en Bbz (de gebundelde uitkering v/h 'het inkomensdeel') binnen het door het Rijk beschikbaar gestelde budget blijven. Leiderdorp heeft sinds 2008 op dit budget een tekort.

Daling van het re-integratiebudget zal verdere druk doen ontstaan op het inkomensdeel. Om de tekorten niet verder op de doen lopen, zijn aanvullende maatregelen nodig. Hiervan maakt een stringenter sluitende aanpak onderdeel uit, alsmede andere activiteiten om niet-gebruik tegen te gaan. Hieronder wordt ook strengere handhaving verstaan.

Op basis van de huidige verwachtingen kan overschrijding van het uitkeringenbudget de komende jaren alleen worden voorkomen als door inzet van de re-integratiemiddelen en andere instrumenten 40 extra personen uitstromen naar werk, bovenop de normale uitstroom van de afgelopen jaren..

Er zal dus een goede afweging moeten worden gemaakt tussen enerzijds activiteiten die door het realiseren van uitstroom leiden tot de gewenste besparingen op het uitkeringenbudget en activiteiten zoals sociale activerings- en zorgtrajecten die wel leiden tot een stijging op de participatieladder maar die niet direct leiden tot een besparing op het uitkeringenbudget. Indien het beperkte re-integratiebudget niet effectief wordt ingezet op uitstroom, ontstaat niet alleen een groot tekort in het inkomensdeel. Het gaat ook ten koste van de diversiteit aan positieve en stimulerende re-integratietrajecten, waardoor een repressieve aanpak dominant wordt. Dit is onwenselijk.

8. Nieuw Beleid

De lagere budgetten dwingen ons om de doelstelling van het beleid bij te stellen en de uitgaven ten laste van het participatiebudget volledig te heroverwegen. De probleemstelling is verschoven van : 'Hoe betrekken wij onze burgers zo veel mogelijk bij de samenleving en in het bijzonder bij het arbeidsproces?' naar 'hoe gaan wij zo efficiënt mogelijk om met de schaarse middelen in het participatiebudget?' De bezuinigingen van het Rijk noodzaken ons om zorgvuldig af te wegen wat we nog wel en wat wij niet meer doen. Het nieuwe participatiebeleid zal gekenmerkt worden door efficiëntie, effectiviteit en kostenbesparing. De doelstelling wordt overeenkomstig aangescherpt. Een belangrijk basisbegrip is 'wederkerigheid'. Tegenover het recht op uitkering staat de plicht om mee te werken aan inschakeling op de arbeidsmarkt. Werk gaat boven een uitkering. De gemeente geeft ondersteuning om belemmeringen weg te nemen. Indien budgettair haalbaar is scholing of educatie onderdeel van een re-integratietraject. Door de bezuinigingen zal de doelstelling van het beleid bepaald worden door de omvang van het budget.

De aangescherpte doelstelling van het participatiebeleid is dat zoveel mogelijk burgers naar vermogen deelnemen aan de maatschappij door het verrichten van betaald werk. Daarmee komen zij niet ten laste van de overheid en wordt minder geld aan uitkeringen besteed.

Bevordering van sociale en maatschappelijke participatie en stijging op de participatieladder zijn subdoelstellingen van beleid, maar hebben minder prioriteit wanneer daarmee geen besparing op uitkeringslasten wordt gerealiseerd. Het aantal zorg- en sociale activeringstrajecten wordt daarom aan een maximum gebonden.

Mensen die (nog) niet toe zijn aan betaald werk, worden gestimuleerd om vrijwilligerswerk te doen of zich als mantelzorger verdienstelijk te maken. WWB en WMO sluiten hier naadloos op elkaar aan.

Met deze doelstelling is het accent ten opzichte van de doelstelling uit de discussienota nog meer verlegd richting bevordering van arbeidsparticipatie. De doelstelling sluit goed aan bij de uitgangspunten van de Wet werk en bijstand: werk gaat boven inkomen en alleen bijstand voor wie dat echt nodig heeft. Participatiegelden worden met voorrang ingezet om mensen met een uitkering ingevolge de WWB, Wij, loaw, loaz aan regulier werk te helpen.

Er wordt geen specifiek beleid ontwikkeld voor de overige in de WWB genoemde doelgroepen, de niet uitkeringsgerechtigden (Nuggers) en mensen met een ANW-uitkering. Ook wordt in beginsel geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om participatiegeld in te zetten voor mensen met een uitkering van het UWV of voor mensen die nog een baan hebben, maar voor wie werkloosheid dreigt. Een uitzondering kan worden gemaakt als hiermee een beroep op de bijstand in de nabije toekomst wordt voorkomen. Ook voorschakeltrajecten WSW en scholingstrajecten voor WSW-ers worden in beginsel niet meer uit het participatiebudget betaald.

9. Heroverweging uitgaven

Uit de financiële prognose (zie pagina 8) blijkt dat er voorzieningen uit het re-integratiebudget worden betaald, waarvoor een andere financieringsbron meer voor de hand zouden liggen. Voor de kosten van kinderopvang in het kader van de Wet kinderopvang, ontvangt de gemeente middelen in de algemene uitkering. Uitvoeringskosten van schuldhulpverlening hebben alleen indirect een verbinding met re-integratie. De al genoemde ID- en WIW banen drukken op het budget, terwijl uitstroom naar regulier werk bijna uitgesloten is. Al deze kostenposten en meer moeten in 2011 worden heroverwogen om geld vrij te maken voor arbeidsmarktgerichte re-integratietrajecten. Gezien de voorgenomen bezuinigingen van de gemeente zelf zal het moeilijk zijn om elders op de begroting dekking te vinden. Over dit onderwerp wordt een apart besluit voorbereid. Indien de heroverweging tot een begrotingswijziging leidt, wordt deze bij de kadernota 2012 meegenomen.

10. Samenstelling WWB-bestand

Mensen met een bijstandsuitkering hebben bijna altijd een grote tot zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt. Degenen, die direct zouden kunnen beginnen in een reguliere baan zijn verre in de minderheid. 112 bijstandsgerechtigden zijn zelfs tijdelijk vrijgesteld van de plicht tot arbeidsinschakeling om reden van medische of sociale aard. 38 % (87 personen) van de bijstandsgerechtigden zit langer dan vier jaar in de bijstand.

Het college heeft de ambitie om zo veel mogelijk mensen binnen hun mogelijkheden regulier en duurzaam aan betaald werk te helpen, maar beseft ook dat dat voor veel mensen niet is weggelegd. In ieder geval moet voorkomen worden dat de groep niet bemiddelbare mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt groter wordt. Daarom moeten de casemanagers van het team Werk en Inkomen ook met deze groep contact houden. Indien de voorzieningen uit het participatiebudget voor hen niet geschikt zijn, zal gekeken moeten worden naar de mogelijkheden binnen de WMO-voorzieningen.

11. Wat gaan wij doen om ons doel te bereiken?

1. Jongeren tot 27 jaar

Het verschil in benadering van uitkeringsaanvragers onder en boven de 27 jaar in WIJ en WWB wordt doorgetrokken in het gemeentelijk beleid. Daarbij wil de gemeente voor jongeren zonder startkwalificatie een stapje verder gaan en hen in eerste instantie geen werkleeraanbod doen maar met gepaste drang ertoe bewegen om eerst een startkwalificatie te halen. In de meeste gevallen gaat het om een beroepsgerichte opleiding niveau MBO-2 (BBL of BOL variant). Ook jongeren mét startkwalificatie krijgen als zij niet regulier aan het werk kunnen het dringend advies om door te leren voor diploma's op MBO-3 of MBO-4 niveau. Dit beleid sluit goed aan bij het beleid met betrekking tot voortijdig schoolverlaters, dat vanzelfsprekend in de eerste plaats gericht is op terugkeer naar school. De insteek 'terug naar school' is voor de werkloze jongere een investering in de toekomst en werkt voor de gemeente kostenbesparend

Een werkleeraanbod in het kader van de WIJ, waaraan overigens niet altijd een inkomensvoorziening is verbonden, is het sluitstuk, dat in de praktijk vooral wordt ingezet voor kwetsbare jongeren met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Veelal gaat het om jongeren die te maken hebben met complexe problematiek, waarvoor bijvoorbeeld een zorgtraject moet worden ingezet.

Vooralsnog kunnen voor jongeren de middelen van het Actieplan Jeugdwerkloosheid worden ingezet. Deze middelen zijn echter eindig en het Actieplan wordt niet verlengd. De uitvoering van het beleid voor jongeren moet goed afgestemd worden met alle betrokken partijen: werkplein, jongerenloket, ROC etc.

2. Ouder dan 27 jaar

Wie ouder is dan 27 jaar en in omstandigheden verkeert dat hij niet in staat is om te voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan kan bijstand aanvragen en heeft recht op ondersteuning van de gemeente bij arbeidsinschakeling dan wel sociale activering. Het college wil deze ondersteuning ook daadwerkelijk blijven verlenen aan diegenen, die het echt nodig hebben en kiest daarom voor een verdere intensivering van de sluitende aanpak. Voorkomen moet worden dat men thuis zit met uitzicht op langdurige werkloosheid.

Er is budgettair geen ruimte meer voor nieuwe langdurige of permanente gesubsidieerde arbeid. De verloningstrajecten die mensen een baan in plaats van een uitkering boden zijn geen optie meer. In plaats daarvan worden nu minder kostbare instrumenten ingezet. Deze zijn altijd tijdelijk. Vooraf wordt zorgvuldig een afweging gemaakt of inzet van het instrument de klant dichterbij de arbeidsmarkt brengt. Wanneer het gewenste effect, uitstroom naar werk of zicht op uitstroom binnen afzienbare tijd, uitblijft, wordt het traject niet verlengd. Mede hierdoor blijft de prikkel om regulier werk te zoeken bestaan en wordt voorkomen dat werkgevers te zeer op deze gesubsidieerde krachten gaan steunen.

Nieuwe bijstandsaanvragers en jongeren die een leerwerkeraanbod krijgen, gaan direct na aanvraag voor een periode van minimaal zes weken aan de slag in een werkleersituatie, waar zij hun werknemersvaardigheden onderhouden, nieuwe werkervaring opdoen en actief ondersteund worden bij het zoeken naar een nieuwe baan. Als het in deze periode niet gelukt is om werk te vinden, wordt een analyse gesteld op basis waarvan in samenspraak met de klant een vervolgtraject wordt gekozen. Bij de opzet van deze vernieuwde sluitende aanpak wordt voortgebouwd op de ervaringen in het Werkatelier en de Startwerklocatie. De nadruk zal meer liggen op 'werken' en minder dan in het Werkatelier op 'trainingen'.

De verplichte deelname wordt uitdrukkelijk gehandhaafd. De ervaring met het Werkatelier was dat steeds meer belemmeringen om niet te hoeven deelnemen werden geaccepteerd. In de nieuwe opzet kan alleen om zeer dringende redenen vrijstelling worden verleend en een weigering om deel te nemen heeft direct gevolgen voor de hoogte van de bijstand.

Aansluitend op de analyse volgt bij voorkeur een opstapbaan of een participatieplaats, waarbij de eerste aantrekkelijk is omdat de klant, met subsidie, aan het werk gaat bij een reguliere werkgever en geen uitkering meer krijgt. Helaas is dit niet voor iedereen mogelijk. Het is niet realistisch om te veronderstellen dat de arbeidsmarkt al deze mensen kan opnemen. Wij gaan er wel alles aan doen om zoveel mogelijk plekken binnen te halen. De subsidie voor een opstapbaan duurt twee jaar. Een belangrijk verschil met de verloningstrajecten is dat de werkgever het grootste deel van de salariskosten voor zijn rekening neemt.

Voor participatieplaatsen is er een ruimere markt. In de zorg, op scholen, bij verenigingen, in de openbare ruimte en op het terrein van veiligheid is veel additioneel werk dat nu blijft liggen. Een participatieplaats duurt in beginsel maximaal twee jaar en kan eventueel nog twee jaar worden verlengd als dit de kans op regulier werk vergroot.

Het is belangrijk dat werkgevers hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en bereid zijn mensen, met een grote afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen en werkplekken beschikbaar te stellen. De gemeente en door de gemeente gesubsidieerde instellingen moeten het goede voorbeeld geven en zelf voor een uitgebreid werkaanbod zorgen.

De nadruk ligt op opstapbanen en participatieplaatsen maar dat zijn niet de enige instrumenten. Er is altijd ruimte voor nieuwe ideeën om mensen aan een baan te helpen. Inzet van het PRB (persoonsgebonden re-integratiebudget, € 5.000,- p.p.) en initiatieven voor arbeidsmarktgerichte projecten blijven mogelijk (met altijd de kanttekening dat het budget leidend is).

Daarnaast blijft een deel van de bestaande instrumenten met het accent op sociale activering en zorg beschikbaar maar voor deze voorzieningen wordt een financieel plafond ingebouwd. Met de aanbieder wordt vaker dan tot nu toe gebeurde vooraf vastgelegd hoeveel aanmeldingen men in een jaar maximaal kan verwachten. Daarbij wordt rekening gehouden met het gebruik en de resultaten uit het verleden. De trajecten met sociale activering en zorg worden dus ook in de toekomst aangeboden maar het aantal deelnemers per jaar wordt beperkt. Voor iedere aanbieder wordt een financieel plafond vastgesteld. Er wordt uitdrukkelijk gestuurd op basis van het beschikbare budget. Wel moet worden onderzocht of het mogelijk is deze trajecten, eventueel in afgeslankte vorm voor een lager bedrag aan te bieden. Ook kunnen vergelijkbare activiteiten in het kader van de WMO worden aangeboden.

Bijstandsgerechtigden voor wie, al dan niet om budgettaire redenen, geen traject beschikbaar is, krijgen ondersteuning en begeleiding van de casemanagers.

12. Nadere beschrijving van de in te zetten instrumenten (27+).

1. Participatiecentrum

Direct na aanmelding op het werkplein gaat iedere klant verplicht naar het 'Participatiecentrum'. Daar gaat hij maximaal zes weken aan het werk voor 20 tot 36 uur per week, afhankelijk van persoonlijke omstandigheden. Het participatiecentrum is een co-productie van het team Werk en Inkomen en Re-integratie Leiden en de opvolger van het Werkatelier.. Het is niet uitgesloten dat ook nog een private uitvoerder wordt betrokken. De locatie is vooralsnog het gebouw van DZB aan de Le Pooleweg.

Het werk omvat eenvoudige productie- en inpakwerkzaamheden, fietsenherstel en montage, catering, groenvoorziening, postbezorging en ook werken in Het Warenhuis. In de praktijk worden werknemersvaardigheden aangeleerd en getoetst. Er is aandacht voor regels op de werkvloer, contacten met collega's en leidinggevend. Klanten krijgen de kans om praktische vaardigheden te verbeteren en competenties te oefenen. Indien nodig en gewenst kunnen trainingen(werknemersvaardigheden, sollicitatievaardigheden e.d.) worden gevolgd. Bemiddeling naar werk en begeleiding bij sollicitaties zijn onderdeel van het programma. De klant heeft een personal coach (casemanager van team Werk en Inkomen of een jobcoach van een re-integratiebedrijf). Aan het eind van het traject stelt de personal coach in samenspraak met de klant een analyse. De analyse kan zijn:

- Klant kan direct aan het werk. Er zijn geen belemmeringen. Het Werkplein gaat intensief bemiddelen. De klant is verplicht iedere vorm van algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden. Het niet aanvaarden van een aanbod leidt tot een verlaging van de bijstand met 100%.
- Klant heeft zonder steun weinig tot geen kans om zelfstandig een plek te vinden op de arbeidsmarkt, maar heeft zeker groeimogelijkheden. Er wordt een opstapbaan, participatieplaats of een ander geschikt instrument gezocht. Klant heeft zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt maar kan wel vrijwilligerswerk doen.
- Er is sprake van zodanige problematiek dat klant moet worden doorgeleid naar traject met sociale activering en/of zorg.

Men is verplicht zich aan deze analyse te onderwerpen op straffe van verlies van de uitkering. Voor mensen met kleine kinderen of andere verplichtingen zijn aanpassingen in het programma mogelijk, bijvoorbeeld een langere periode met minder uren per week. Ook van de deelnemers zelf wordt verwacht dat zij problemen met kinderopvang creatief kunnen oplossen. Als mensen om medische of psychische redenen niet kunnen deelnemen wordt dat in het participatiecentrum beoordeeld. Alleen klanten die een gevaar kunnen zijn voor zichzelf of anderen worden buiten de deur gehouden. Zij worden persoonlijk begeleid. Bij de keuze van een vervolgtraject wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de voorkeur van de klant.

Hiermee wordt vrijblijvendheid tegengegaan en inzicht verkregen in de mogelijkheden van alle klanten. De procedure 'hoe om te gaan met nieuwe klanten' moet helder zijn afgestemd met het Werkplein en overige betrokken partijen.

2. Opstapbaan

De Opstapbaan biedt mensen met een uitkering een 'opstap' naar een nieuwe start op de arbeidsmarkt. De kandidaat-werknemer start in een bedrijf met een kennismakings- of stageperiode. Deze periode duurt maximaal 3 maanden. Het bedrijf betaalt nog geen loon en de kandidaat-werknemer behoudt zijn uitkering van de gemeente. Als de kennismakingsperiode goed verloopt, sluit het bedrijf met de kandidaat-werknemer een arbeidsovereenkomst voor één jaar tegen het geldende CAO-loon. In dit jaar ontvangt het bedrijf loonkostensubsidie. Als het bedrijf aansluitend de kandidaat-werknemer een arbeidsovereenkomst aanbiedt voor onbepaalde tijd ontvangt het bedrijf ook in het tweede jaar nog subsidie. Na deze periode van werkervaring opdoen en eventueel opleiding, is de kandidaat-werknemer in staat alle werkzaamheden te doen en heeft het bedrijf een goede werknemer. In de huidige regeling ontvangt de werkgever in twee jaar €17.000 subsidie. De subsidiebedragen zullen worden heroverwogen om meer mensen te kunnen bedienen. De regeling moet natuurlijk ook voor de werkgever aantrekkelijk blijven.

3. Participatieplaats

Op grond van artikel 10a van de WWB is het mogelijk om bijstandsgerechtigden onbeloonde werkzaamheden te laten verrichten. Op een participatieplaats wordt gewerkt met behoud van uitkering. Het werk moet additioneel zijn. Het wordt verricht in aanvulling op reguliere arbeid en mag niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt. De doelgroep bestaat uit personen met grote afstand tot de arbeidsmarkt. De duur is maximaal twee jaar. Deze periode kan worden verlengd, als de kansen op regulier werk zijn verbeterd. Deelnemers zonder startkwalificatie hebben onder bepaalde voorwaarden een wettelijk recht op scholing. Eveneens onder voorwaarden hebben deelnemers na zes maanden recht op een premie. Premies, scholing en opleiding moeten bij verordening worden geregeld. Het college zal daarvoor op korte termijn een voorstel doen.

Potentiële deelnemers zijn mensen met bijstand voor wie zonder intensieve begeleiding de kans op inschakeling op de arbeidsmarkt gering is. Jongeren vallen niet onder de doelgroep. Een participatieplaats kan geen werkleeraanbod in het kader van de WIJ zijn.

De mogelijkheid om mensen een werkplek met behoud van uitkering aan te bieden is vanaf 1 april 2008 in de WWB opgenomen. Leiderdorp heeft daarvan tot nu toe geen gebruik gemaakt. Toch ligt hier een kans voor mensen met een slechte positie op de arbeidsmarkt om werkervaring op te doen.

Nu er voor re-integratie minder geld is, is het een goed bruikbaar middel omdat de kosten ten laste van het participatiebudget relatief laag zijn. Er worden wel extra kosten gemaakt voor begeleiding, scholing en premies. Het verdient in de huidige situatie de voorkeur om de beperkte budgetten aan deze posten te besteden en niet aan loonkosten.

Werkzaamheden worden verricht 'onder verantwoordelijkheid van de gemeente'. Het moet op grond van de wet gaan om 'primair op de arbeidsinschakeling gerichte werkzaamheden'. Het mag dus geen 'zinloos werk' zijn. Voor de hand liggen ondersteunende werkzaamheden op scholen, in de (thuis)zorg, ziekenhuizen, groenvoorziening, bewaking e.d.. In principe komt al het werk dat voorheen onder de vlag 'gesubsidieerd werk' werd gedaan in aanmerking. Er kan ook een verbinding gemaakt worden met de WMO. Mantelzorg en 'vrijwilligerswerk' door bijstandsgerechtigden in de eigen buurt bieden mogelijkheden om zinvol bezig te zijn en de sociale cohesie te versterken. Een interessante optie is de huishoudelijke verzorging en ondersteuning als een soort voorliggende voorziening op de betaalde zorg in het kader van de WMO. Bij de keuze van een participatieplaats wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de voorkeur van de klant. Klanten kunnen ook zelf een voorstel doen voor een functie of werkplek waar zij met behoud van uitkering aan de slag willen.

Wie geen startkwalificatie heeft en op een participatieplaats werkt, heeft recht op scholing of opleiding, die de toegang tot de arbeidsmarkt bevordert. Het college stimuleert dat deelnemers van deze mogelijkheid gebruik maken en wil hen de mogelijkheid bieden om een vak te leren op minimaal MBO-2 niveau.

Als de kabinetsplannen om bekostiging van MBO-opleidingen voor mensen boven 30 jaar af te schaffen werkelijkheid worden zou dat onze plannen om deelnemers te faciliteren om beroepsgerichte scholing te volgen doorkruisen. In dat geval worden de kosten voor de gemeente hoger en moet in ieder individueel geval een zorgvuldige afweging worden gemaakt. Ook hiervoor zou jaarlijks een financieel plafond moeten worden ingebouwd.

De mate van duurzame uitstroom is afhankelijk van het economisch getij. Het grote voordeel van participatieplaatsen is dat mensen ondanks de teruglopende middelen in het participatiebudget toch actief kunnen blijven en de gelegenheid krijgen om scholing te volgen. Daarnaast versterken zij hun competenties en vaardigheden en vergroten zij hun kans op een reguliere baan. Met de op de participatieplaats opgedane werkervaring zijn zij klaar voor de reguliere arbeidsmarkt zodra deze weer aantrekt.

Samengevat: de participatieplaats is een werkervaringsplaats met behoud van uitkering. Het werk is zinvol, gericht op arbeidsinschakeling en aanvullend op reguliere banen. Begeleiding, scholing en premies zijn onderdeel van dit traject onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

13. Maatregelen

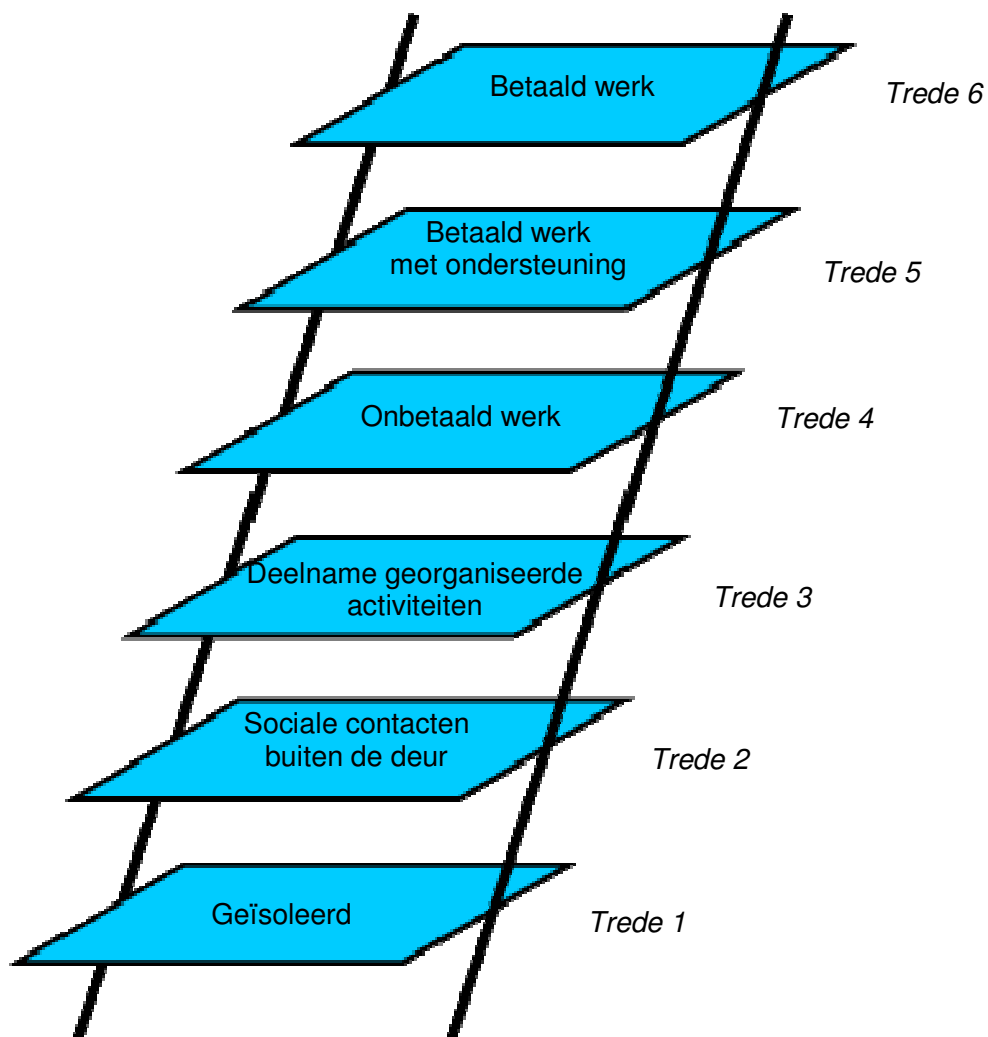
Zoals gezegd heeft het zonder reden niet deelnemen aan het leerwerk/ analyse traject direct gevolgen voor de bijstandsuitkering. Maar ook het weigeren van een aanbod van algemeen geaccepteerde arbeid, het weigeren van een participatieplaats, het weigeren van deelname aan een opleidingstraject met uitzicht op werk en andere vormen van niet meewerken aan uistroom naar betaald werk leiden tot zware sancties.

In de maatregelenverordening WWB (RV 2010i01038) is bepaald dat bij weigering van deelname aan een specifiek op arbeidstoeleiding gericht project de bijstand voor de duur van een maand met 100% wordt verlaagd. Volharding in deze opstelling leidt tot nog eens drie maanden 100% verlaging van de bijstand. Als de klant ook na deze periode bij zijn standpunt blijft, zal een onderzoek tot het al dan niet voortzetten van het recht op bijstand plaatsvinden. Deze regels zullen strikt worden toegepast en ten behoeve van de nieuwe situatie worden uitgewerkt in een aangepaste werkinstructie. Ten behoeve van de nieuwe situatie wordt een en ander uitgewerkt in een aangepaste werkinstructie, die voor het team Werk en Inkomen nauwelijks ruimte laat om van de hoofdregel af te wijken.

14. Participatieladder

De participatieladder is beschreven (en afgebeeld) in de discussienota. De ladder is in de eerste plaats een meetinstrument waarmee je van iedere burger kunt vaststellen wat diens mate van participatie in de samenleving is. Op basis van een korte vragenlijst is het mogelijk om 'participatieklanten' op de ladder te plaatsen. De indeling is als volgt:

De participatieladder

1. geïsoleerd
2. sociale contacten buitenshuis
3. deelname aan georganiseerde activiteiten
4. onbetaald werk
5. betaald werk met ondersteuning
6. betaald werk

Op basis van de vragenlijst, die is ingedeeld in de vorm van een stroomschema is het mogelijk om iedereen in zeer korte tijd op de ladder te plaatsen. De keuzemogelijkheden zijn zo dwingend dat een subjectieve beoordeling van degene die de klant op de ladder plaatst, uitgesloten is dan wel geen rol speelt. Vanaf april 2010 kan in SZW-net (het nieuwe uitkeringsstelsel van Werk en Inkomen) de plaats op de ladder worden ingevoerd. Wanneer alle klanten zijn ingedeeld en wijzigingen in de omstandigheden goed worden bijgehouden, is het mogelijk op ieder moment inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het klantenbestand zowel op individueel als op generiek niveau.

15. Uitvoering door publieke en private partijen

Het re-integratiebeleid in Leiderdorp wordt op dit moment zowel door publieke als private partijen uitgevoerd. De gemeente heeft contracten met diverse aanbieders, waarbij meestal geen bepaalde instroom is gegarandeerd. Het contact met de huidige aanbieders blijft in stand. De contracten lopen door en laten ruimte voor een gewijzigd aanbod. In plaats van complete trajecten zullen voortaan bij private partijen vaker losse modules worden ingekocht.

De kwaliteit van de door private re-integratiebedrijven geleverde diensten wisselt sterk. Een alternatief is om als gemeente meer zelf te doen. Dit is een landelijke trend. De resultaten van Re-integratie Leiden zijn niet minder dan die van de private bedrijven. Voordelen zijn korte lijnen met uitvoerders WWB (team werk en Inkomen), de nabijheid van het SW-bedrijf en bekendheid met regionale omstandigheden en regionale arbeidsmarkt. Re-integratie Leiden voert al de opstapbanen uit en is een voor de hand liggende 'partner' om ook met de participatieplaatsen aan de slag te gaan. De keuze om het leerwerkbedrijf bij Re-integratie Leiden onder te brengen is ook vanuit een praktische optiek genomen. In het SW-bedrijf is de hele infrastructuur, inclusief een bepaald werkaanbod al aanwezig. Omdat ook de contacten met private bedrijven worden onderhouden, blijft een gezonde concurrentie in stand die de kwaliteit ten goede komt.

16. Prognose 2011 en 2012 bij gewijzigd beleid

Het gewijzigd beleid geeft de volgende prognose voor 2011 en 2012. De noodzakelijke extra uitstroom (bovenop de huidige jaarlijkse uitstroom) van 40 personen door inzet van het participatiebudget wordt hier gerealiseerd. De uitstroom naar werk door middel van participatieplaatsen is goed voor een besparing van € 400.000 op het uitkeringsbudget. Hierbij is wel uitgegaan van het gegeven dat de instroom wordt beperkt tot het niveau van 2009. Niet voor iedereen is een traject uit onderstaande lijst beschikbaar. Deze mensen krijgen echter wel degelijk begeleiding van casemanagers of worden bemiddeld via het Werkplein.

Re-integratiedeel P-budget			te starten	succesvolle	succesvolle
	2011	2012	trajecten	uitstroom	uitstroom
			2011	naar werk	naar werk
uitvoeringskosten c-j-w	€ 50.000,00	€ 50.000,00	10	5	5
kinderopvang/smi	€ 25.000,00	€ 25.000,00	nvt	0	0
doorloop verloningstrajecten 2010	€ 73.125,00	€ -	nvt	3	0
doorloop overige trajecten 2010	€ 10.000,00	€ -			
opstapbanen	€ 130.000,00	€ 130.000,00	12	10	10
sleutelbanen	€ 25.000,00	€ 13.000,00	1	0	0
WIW	€ 70.000,00	€ 60.000,00	nvt	0	0
ID-banen	€ 75.000,00	€ 50.000,00	nvt	0	0
Bbz-trajecten	€ 10.000,00	€ 10.000,00	4	2	2
premies uitstroom	€ 25.000,00	€ 25.000,00	nvt	0	0
Werkhotel	€ 20.000,00	€ 20.000,00	2	0	0
Oriëntatiejaar (* 1 trajecten p.j.)	€ 12.000,00	€ 12.000,00	1	0	0
a) Zorgtrajecten	€ -	€ -	0	0	0
b) Sociale activering trajecten	€ -	€ -	0	0	0
c) Leer-werkcentrum	€ -	€ -	nvt	0	0
d) Participatieplaatsen	€ -	€ -	0	0	0
a t/m d	€ 257.062,00	€ 142.358,00	100	20	23
totaal	€ 782.187,00	€ 537.358,00	130	40	40
uit Meeneemregeling	€ 150.000,00-	€ -			
Re-integratie P-budget	€ 632.187,00-	€ 537.358,00-	100	uit nieuwe instroom	
saldo	0	0	30	uit zittend bestand	

17. Inburgering

De doelstelling van inburgering is bevordering van duurzame participatie, waarbij participatie wordt opgevat als actieve deelname aan de samenleving en maatschappelijke betrokkenheid: op school, op de werkvloer, in de woonomgeving en in het dorp. Het leren van de taal wordt zoveel mogelijk geplaatst in een relevante context: dit vergemakkelijkt zowel het aanleren van de taal als de kans op duurzame participatie.

Het leren van de taal staat hierbij voorop, altijd gecombineerd met een activiteit gericht op werk of andere vormen van participatie. Hierbij wordt altijd toegewerkt naar het behalen van het inburgeringsexamen of het Staatsexamen'.

Bij de presentatie van de rijksbegroting 2011 heeft het vorige kabinet aangekondigd dat het budget voor inburgering in drie jaar volledig zal worden afgebouwd. Het eind van het aantal mensen dat een inburgeringscursus moet doorlopen, raakt in zicht. Door extra investeringen zijn de afgelopen twee jaar meer inburgeraars aan een inburgeringscursus begonnen. Daarom vond het kabinet het een natuurlijk moment om de budgetten voor de inburgering de komende drie jaren te verminderen.

De komende drie jaar zijn er nog middelen beschikbaar om lopende inburgeringscursussen te bekostigen en nieuwe inburgeringscursussen aan te kunnen bieden. Daarna moeten belanghebbenden zelf hun inburgering gaan betalen en zich zelfstandig voorbereiden op het examen. Dat geldt ook voor mensen die hier al langer zijn. Zij kunnen daarbij gebruik maken van bestaande voorzieningen. Het kabinet werkt er tegelijkertijd aan dat gezinsmigranten in de toekomst beter voorbereid naar Nederland komen.

Vooralsnog leidt dit ertoe dat Leiderdorp nog enkele jaren duale trajecten (Nederlands leren in een relevante context) zal aanbieden. Enkele tientallen inburgeraars zullen tot 2014 binnen het door het Rijk beschikbaar gestelde budget nog kunnen worden begeleid naar het examen. Het college zal geen re-integratiemiddelen aanwenden voor inburgering. Het college neemt in deze nota geen standpunt in over inburgering nadat de financiering door het Rijk is gestopt.

De afbouw van het budget ziet er als volgt uit:

Definitief budget 2010	Indicatie budget 2011	Indicatie budget 2012	Indicatie budget 2013	Indicatie Budget 2014
€ 414.213	€ 324.668	€ 218.446	€ 109.223	€ 0

18. Volwasseneneducatie

De doelstelling van volwasseneneducatie (VE) is dat kwetsbare groepen in staat gesteld worden om meer deel te nemen aan de samenleving.

Tot en met 2012 moet het bedrag in het participatiebudget voor volwasseneneducatie verplicht bij de ROC's worden besteed. De gemeenten van Holland-Rijnland hebben afgesproken dat zij in ieder geval tot en met 2012 de volwasseneneducatie gezamenlijk inkopen. Naar aanleiding van het slinkend budget, moeten ook op dit terrein moeilijke keuzen worden gemaakt. Ten opzichte van 2009 is het budget voor 2011 meer dan gehalveerd. In onderling overleg zijn de gemeenten overeengekomen dat ook hier de focus gericht zal zijn op het behalen van een startkwalificatie, toeleiding naar werk en in voorkomende gevallen het behouden van werk (als laaggeletterdheid daarbij een rol speelt).

De bestrijding van laaggeletterdheid en het VAVO blijven behouden. Het grootste deel van het aanbod van basiseducatie wordt echter niet meer gefinancierd. Het gaat om diverse cursussen bijvoorbeeld: alfabetisering NT2, rekenen, budgetteren, computervaardigheden, rijbewijstheorie, vergaderen en notuleren etc. De duur van de alfabetiseringstrajecten wordt beperkt in die gevallen, waarin de cursist geen vorderingen meer maakt. Het komt namelijk nogal eens voor dat plekken bezet gehouden worden door mensen die hun 'leerplafond' hebben bereikt. Er wordt nog gezocht naar middelen om het wervingsproject "Maak een nieuwe start! voort te zetten. Het project heeft de laatste 5 jaar de instroom van laaggeletterden in de lees- en schrijfcursussen met meer dan 30% verhoogd.

19. Financiën

In deze nota is al veel over financiën gezegd. Uitgangspunt is dat de kosten van voorzieningen volledig uit het participatiebudget worden gedekt. Ook voor de overige kosten geldt dat het huidige beschikbare budget niet overschreden mag worden. Het aangepaste beleid mag niet leiden tot hogere uitvoeringskosten.

20. Toekomst

Bij de Rijksbegroting 2011 werd over re-integratie het volgende gemeld:

- “Re-integratiemiddelen moeten selectiever en vraaggerichter ingezet worden.

In het regeerakkoord van het kabinet Rutte/Verhagen staat onder meer te lezen:

- “In de bijstand komt een wettelijke plicht tot tegenprestatie naar vermogen”;
- overige middelen voor re-integratie worden alleen nog ingezet voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt”;
- “Zolang men zich kan scholen dient een beroep op studiefinanciering te worden gedaan. dat gaat boven bijstand”.

Bovenstaande regels sluiten goed aan bij de inhoud van deze nota.

Onderdeel van het regeerakkoord is ook de samenvoeging van de regelingen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, WWB, WIJ, WSW en Wajong. In de nieuwe regeling is het uitgangspunt dat iemand die meer dan 20% van het wettelijk minimumloon zelf kan verdienen naar vermogen participeert op de arbeidsmarkt. Een belangrijk element is het begrip ‘loondispensatie’. Werkgevers mogen minder dan het minimumloon betalen. De gemeente past het verschil bij. Voorop staat wat mensen wél kunnen en wat er voor nodig is om de afstand tot de gewone arbeidsmarkt te overbruggen. Einddoel is een gewone baan of in ieder geval zo maximaal mogelijk werken of participeren naar vermogen. Als de Gemeente de doelgroep van de Wajong erbij krijgt, betekent dit een behoorlijk uitbreiding van het aantal klanten. Het is zeer waarschijnlijk dat het in deze nota neergelegde beleid binnen twee jaar wordt ingehaald door de nieuwe regeling.

Zoals al eerder gemeld wordt het inburgeringsbudget in drie jaar volledig afgebouwd.

Alles tezamen is de conclusie dat het Rijk de komende jaren voor participatie minder middelen beschikbaar zal stellen en dat de middelen die er nog wel zijn selectief en effectief moeten worden besteed aan kwetsbare personen, die niet zonder ondersteuning van de overheid kunnen.

Een lichtpuntje in het regeerakkoord is de aankondiging van een Actieplan tegen laaggeletterdheid. Of daarmee ook extra geld voor de gemeenten is gemoed is nog niet bekend.

Bijlage: Afkortingenlijst

AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CBS	Centraal Bureau Statistiek
DIVOSA	Vereniging van managers op het terrein van Werk en Inkomen en Sociale vraagstukken
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
OCW	Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
RIB	Re-integratiebedrijf
SRG	Statistiek Re-integratie Gemeenten
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringinstelling Werknemersverzekeringen
VAVO	Voorgezet Algemeen Volwassenenonderwijs
VSV-er	Voortijdig schoolverlater
VNG	Vereniging Nederlands Gemeenten
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAZ	Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
WI	Wet Inburgering
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WPG	Wet publieke gezondheid
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet werk en bijstand